

Lijst Indicatorsoorten voor niet-bemesten van graslanden

Nr	#	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Opm.	Ellenberg N	Droog	Nat
1	2	Gewoon duizendblad	Achillea millefolium	A *	5,3	1	
2	2	Wilde bertram	Achillea ptarmica	A	5,1		1
3	5	Madeliefje	Bellis perennis	* #	5,8	1	
4	6	Dotterbloem	Caltha palustris	#	5,4		1
5	7	Grasklokje	Campanula rotundifolia	A	3,8	1	
6	7	Rapunzelklokje	Campanula rapunculus	A	4,8	1	
7	8	Pinksterbloem	Cardamine pratensis	* ##	5,6		1
8	11	Knoopkruid	Centaurea jacea	##	5,1	1	1
9	12	Akkerhoornbloem	Cerastium arvense		4,4	1	
10	14	Kale jonker	Cirsium palustre	#	5,0		1
11	15	Groot streepzaad	Crepis biennis	#	5,5	1	
12	16	Rietorchis	Dactylorhiza majalis s.l.	A	4,3		1
13	17	Wilde peen	Daucus carota	D *	5,4	1	
14	21	Kruisdistel	Eryngium campestre		5,1	1	
15	24	Moerasspirea	Filipendula ulmara	C	5,6		1
16	25	Moeraswalstro	Galium palustre	E	5,3		1
17	25	Geel walstro	Galium verum	A #	3,8	1	
18	25	Glad walstro	Galium mollugo	A #	4,9	1	
19	28	Muizenoor	Hieracium pilosella		3,4	1	
20	29	Sint-Janskruid	Hypericum perforatum	A	4,9	1	
21	29	Kantig hertshooi	Hypericum maculatum	A	4,9	1	1
22	29	Gevleugeld hertshooi	Hypericum tetrapterum	A	5,1		1
23	30	Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata	* ##	4,0	1	
24	32	Zandblauwtje	Jasione montana	#	2,9	1	
25	33	Veldlathyrus	Lathyrus pratensis	#	5,7	1	
26	34	Vertakte leeuwentand	Leontodon autumnalis	##	5,4	1	1
27	34	Kleine leeuwentand	Leontodon saxatilis	##	4,1	1	
28	34	Ruige leeuwentand	Leontodon hispidus	B ##	4,5	1	
29	35	Gewone margriet	Leucanthemum vulgare	##	5,0	1	
30	36	Gewone rolklaver	Lotus corniculatus	A #	4,2	1	
31	36	Moerasrolklaver	Lotus pedunculatus	A #	5,0		1
32	36	Smalle rolklaver	Lotus glaber	A # K	5,1		1
33	38	Penningkruid	Lysimachia nummularia	A	5,6		1
34	38	Grote wederik	Lysimachia vulgaris	A	5,1		1
35	38	Moeraswederik	Lysimachia thysiflora	A	5,2		1
36	41	Watermunt	Mentha aquatica	*	5,5		1
37	42	Zompvergeet-mij-nietje	Myosotis laxa subsp. cespitosa	A*	5,6		1
38	42	Moerasvergeet-mij-n.	Myosotis scorpioides	A	5,8		1
39	45	Klein vogelpootje	Ornithopus perpusillus		3,5	1	
40	48	Varkenskarwij	Peucedanum carvifolia		5,5		1
41	49	Smalle weegbree	Plantago lanceolata	* #	5,3	1	
42	51	Tormentil	Potentilla erecta		3,1		1
43	51	Vijfvingerkruid	Potentilla reptans		5,7	1	
44	53	Brunel	Prunella vulgaris	##	4,7	1	1
45	54	Scherpe boterbloem	Ranunculus acris	* ##	5,7	1	1
46	54	<i>Behaarde boterbloem</i>	Ranunculus sardous	K	6,2	1	1
47	54	Knolboterbloem	Ranunculus bulbosus		4,8	1	
48	54	Egelboterbloem	Ranunculus flammula		4,8		1
49	55	Grote ratelaar	Rhinanthus angustifolius	A	4,4		1

1

Indicatorsoortenlijst ANLb 2018, opgesteld door: John Janssen¹, Carla Grashof-Bokdam¹, Rienk-Jan Bijlsma¹, Wim Dijkman², Joost Lommen², Dick Melman¹, Inge van der Wiel²

¹Wageningen Environmental Research, Wageningen

²Centrum voor Milieu en Landbouw, Culemborg

50	55	Kleine ratelaar	Rhinanthus minor	A #	3,9	1	1
51	55	Harige ratelaar	Rhinanthus alectorolophus	A B	3,9	1	
52	56	Veldzuring	Rumex acetosa	* #	5,6	1	1
53	56	Schapenzuring	Rumex acetosella		3,8	1	
54	37	Echte koekoeksbloem	Silene flos-cuculi		5,1		1
55	62	Grasmuur	Stellaria graminea	F	4,9	1	1
56	68	Gele morgenster	Tragopogon pratensis	##	5,5	1	
57	69	Rode klaver	Trifolium pratense	* #	5,6	1	
58	69	Kleine klaver	Trifolium dubium	E *	5,3	1	1
59	69	Aardbeiklaver	Trifolium fragiferum	B K	5,5		1
60	70	Echte valeriaan	Valeriana officinalis	C #	5,9		1
61	71	Gewone ereprijs	Veronica chamaedrys	A	5,8	1	
62	71	Tijmeprijs	Veronica serpyllifolia	A	5,5	1	
63	72	Vogelwikke	Viccia cracca	A ##	5,6		1
64	-	Moeraszoutgras	Triglochin palustris	H	5,8		1
65	-	Gewone waterbies	Eleocharis palustris	G H *	5,5		1
66	-	Kamgras	Cynosurus cristatus	G #	5,4	1	
67	-	Reukgras	Anthoxanthum odoratum	G #	4,8	1	
68	-	Veldbies	Luzula campestris	G #	3,6	1	
69	-	Trilgras/Beventjes	Briza media	G #	3,6	1	1
						41	37

A = oorspronkelijke soortengroep gesplitst

B = toegevoegd aan een bestaande soortengroep

C = ruigesoort, maar ook veel in graslanden

D = niet gewenste soort in de nabijheid van akkers met wortels

E = verwarring met andere soorten mogelijk, maar geen probleem

F = eventueel samen met de gelijkende Zeegroene muur (*Stellaria palustris*) als groep

G = Gras(achtig), maar makkelijk herkenbaar en goede indicator

H = Aanvulling voor Zilverschoonweide in veenweidegebied (nog weinig soorten uit dat type grasland)

K = Soort van brak grasland

* = Relatief makkelijk te realiseren (in fasen 1 t/m 3 volgens Schippers 2012)

= Komt voor in zaadmengsels voor kruiden of grassen

= Komt voor in relatief veel mengsels

Lijst Indicatorsoorten voor niet-bemesten van akkers

Nr.	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Opm.	Basenarm/rijk	Gewas*	
1	Kleinbloemige amsinckia	Amsinckia micrantha	N	1	zg/wg	
2	Rood guichelheil	Anagallis arvensis	D Z	1	zg/wg	
3	Kromhals	Anchusa arvensis		1	zg/wg	
4	Valse kamille	Anthemis arvensis	Z	1	zg/wg	
5	Stinkende kamille	Anthemis cotula	Z	1	--	
6	Slofhak	Anthoxanthum aristatum	G Z	1	wg	
7	Grote windhalm	Apera spica-venti	G *	1	wg	
8	Grote leeuwenklauw	Aphanes arvensis	Z	1	wg	
9	Kleine leeuwenklauw	Aphanes australis	Z *	1	wg	
10	Korensla	Arnosotis minima	Z	1	wg	
11	Korenbloem	Centaurea cyanus	Z # *	1	1	zg/wg
12	Kleine leeuwebek	Chaenorrhinum minus		1	--	
13	Smal streepzaad	Crepis tectorum	C Z	1	zg/wg	
14	Kleine wolfsmelk	Euphorbia exigua	Z		--	

2

Indicatorsoortenlijst ANLb 2018, opgesteld door: John Janssen¹, Carla Grashof-Bokdam¹, Rienk-Jan Bijlsma¹, Wim Dijkman², Joost Lommen², Dick Melman¹, Inge van der Wiel²

¹Wageningen Environmental Research, Wageningen

²Centrum voor Milieu en Landbouw, Culemborg

15	Kroontjeskruid	Euphorbia helioscopia	Z		1	zg/wg	--
16	Gewone duivekervel	Fumaria officinalis	*		1	--	
17	Bleekgele hennepnetel	Galeopsis segetum	Z	1		zg/wg	
18	Dauwnetel	Galeopsis speciosa		1		zg/wg	
19	Gele ganzenbloem	Glebionis segetum	Z #	1	1	zg	
20	Glad biggenkruid	Hypochaeris glabra	Z #	1		zg	
21	Spiesleeuwebek	Kickxia elatine	Z		1	--	
22	Eironde leeuwebek	Kickxia spuria	Z		1	--	
23	Hoenderbeet	Lamium amplexicaule		1	1	zg/wg	
24	Echte kamille	Matricaria chamomilla	# *	1	1	zg/wg	
25	Akkerleeuwenbek	Misopates orontium	Z #	1		zg	
26	Ruige klaproos	Papaver argemone	Z *	1		wg	
27	Bleke klaproos	Papaver dubium	#	1		wg	
28	Grote klaproos	Papaver rhoeas	#	1	1	wg	
29	Knopherik	Raphanus raphanistrum		1	1	zg	
30	Schapenzuring	Rumex acetosella	B *	1		zg/wg	
31	Eenjarige hardbloem	Scleranthus annuus	*	1		zg/wg	
32	Gewone spurrie	Spergula arvensis		1		zg/wg	
33	Akkerandoorn	Stachys arvensis	Z	1	1	zg	
34	Witte krodde	Thlaspi arvense			1	--	
35	Ringelwikke	Vicia hirsuta	X *	1		wg	
36	Voederwikke	Vicia sativa	X *	1	1	wg	
37	Vierzadige wikke	Vicia tetrasperma	X *	1	1	wg	
38	Akkerviooltje	Viola arvensis	*	1	1	zg/wg	
39	Driekleurig viooltje	Viola tricolor	Z	1	1	wg	
40	Zandraket	Arabidopsis thaliana	A *	1		wg	
41	Tengere zandmuur	Arenaria leptoclados	A *	1	1	zg/wg	
42	Vroegeling	Erophila verna	A *	1		wg	
43	Akkervergeet-mij-nietje	Myosotis arvensis	A *	1	1	zg/wg	
44	Klein tasjeskruid	Teesdalia nudicaulis	A	1		wg	

A = Aanvullende groep van winterannuëlen die vroeg bloeien en bij relatief late controles gemist kunnen worden

B = Relatief brede ecologie, maar op akker goede indicator voor vershraling

C = Mogelijk te verwarren met Klein streepzaad (*Crepis capillaris*)

D = Eventueel samen met de zeldzame Blauw guichelheil (ondersoort *coerulea*)

G = Gras, maar makkelijk herkenbaar en goede indicator

N = Oorspronkelijk niet inheems, maar lang ingeburgerd en goede indicator vershraling

X = Wikkes kunnen gaan overheersen bij veel vershraling

Z = In groep 1 van zeldzame akkerplanten volgens Eichhorn (2012)

* = Relatief makkelijk vestigende soort

wg = voornamelijk wintergraan, zg = voornamelijk zomergraan,

= Komt voor in kruidenmengsels; in geval van *Centaurea cyanus* betreft het dan vaak exemplaren met andere kleuren